

Stuiven

in de Amsterdamse Waterleidingduinen

nr. 99 | Winter 2018

waternet

waterschap amstel gooi en vecht
gemeente amsterdam

**Bezoekerscentrum
De Oranjekom**
Eerste Leijweg 6
Tegenover Vogelenzangseweg 21
2114 BH, Vogelenzang
T 020-6087595
Open: dinsdag t/m zondag
10.00 – 17.00 uur

Toegang
U bent elke dag van harte welkom tussen zonsopkomst en zonsondergang, ook buiten de paden.

- Toegangskaart verplicht vanaf 18 jaar
- Geen toegang voor honden
- Geen toegang voor fietsen en andere voertuigen
- Kijk voor alle voorwaarden op awd.waternet.nl

“We zagen hier twee herten vechten”

Tijmen ten Brink (7) sluipt met zijn vader Pieter in camouflagekleding door de Waterleidingduinen. “Ik heb al 14 geweien van damherten gevonden!”

Vader Pieter: “Herten spotten begon tijdens onze vakantie op de Veluwe. Dat vond Tijmen zo leuk, dat we het wat vaker zijn gaan doen. Wij wonen in Leimuiden. De Waterleidingduinen zijn dichtbij en er zijn genoeg herten, dus gaan we nooit teleurgesteld naar huis.” Tijmen: “We kruipen naar de dieren in camouflagekleding, zodat de herten ons minder snel zien en we lekker wat dichterbij kunnen komen. Ik kijk ook altijd op de grond of ik mooie dingen zie. Zo heb ik al

14 geweien van damherten gevonden.” Vader Pieter: “Tijmen is er erg goed in. Hij staat stil als de beesten hem zien en loopt heel stilletjes stap voor stap verder als ze de andere kant op kijken. Dol is hij erop. Zelfs als het regent wil Tijmen de duinen in.” Tijmen: “We zoeken niet alleen damherten, maar zijn ook een keer achter een vos aangelopen. Die vos stond in de zon te suffen. Toen ik hem wilde filmen is het beestje heel hard weggerend. Mijn mooiste herinnering? In de herfstvakantie zag ik hier met papa twee mannetjesherten vechten. En er vloog een slechtvalk over met een zandhagedis in zijn bek. Dat was ook super gaaf.”

Echte rovers

Boommarter, vos, wezel en bunzing zijn als roofdieren concurrenten van elkaar. In de spot light: de echte duinrovers.

Vos

Naast damherten en talloze overwinterende vogels laten ook meneer en mevrouw vos zich geregeld zien in de duinen. De AWD biedt de vos vrijwel alles wat hij wenst: rust, ruimte, voldoende voedsel en volop plek om kleintjes te krijgen. Deze grootste rover in het duin voedt zich met konijnen, muizen, eieren, vogels, aas en nog veel meer. De vos leeft in een bouw (een hol) die hij zelf graaft of inpikt en uitbreidt. Het midden biedt een woon- en kraamkamer waar vanaf april 4 tot 6 jongen groot groeien.

Wezel

Dit kleinste roofdier van Nederland is een groot jager. Muizen zijn de belangrijkste prooi. Ook kikkers en padden zijn geliefd. Met een krachtige beet overmeestert de wezel zelfs dieren die

groter zijn. Zo eet hij graag konijnen. Een wezel wordt hooguit 25 cm, al lijkt hij soms groter als hij zich in het veld uitstrekt om de omgeving te verkennen. Wezels worden het vaakst gezien als ze in een flits het pad oversteken. Als u zich afvraagt 'wat was dat dan?' is de kans op een wezel het grootst.

Bunzing

De bunzing vormt met de wezel en de boommarter het trio der marterachtigen in de Waterleidingduinen. De bunzing staat bekend om de geur die hij verspreidt als hij in stress verkeert, als het dier bijvoorbeeld gevangen wordt. Dan stinkt hij als een bunzing. Met ca. 65 cm inclusief staart, behoort dit beestje tot de grootste roofdieren in de duinstreek.

Vos

Wezel

Boommarter

Ze worden zelden gezien, maar Jeroen Arts was eind januari zo'n zeldzaam gelukkige die wel een boommarter waarnam in de Waterleidingduinen. Op de fotopagina op awd.waternet.nl schrijft hij: "Hoe bijzonder is het, om vroeg in de ochtend opeens een boommarter te spotten die heel rap een boom in rende, even om het hoekje keek, en vervolgens snel weer verdween." Ook op zaterdag 7 juli was het raak, toen Martien een boommarter vastlegde. Boommarters zijn

voorzichtig in opkomst in de Hollandse kustduinen en dat zien we ook terug in de AWD. Vooral het beboste midden- en binnenduin zijn geliefd. Daar vinden ze nestgelegenheden in holtes van bomen. Eekhoorns, muizen, vogels, insecten en bessen vormen het voornaamste voedsel. Het zijn behendige klimmers. Zij hebben een kortharig lijf van ongeveer 40 tot 90 centimeter, een lange bruine staart en een opvallende roomwitte bef. Boommarters zijn vooral in de schemering en 's nachts actief.

Van buurtprotest tot samenwerking

De stichting Vrienden van de Zuidoostduinen is ontstaan uit protest tegen door Waternet voorgenomen kap van naaldbomen. Inmiddels werken buurtbewoners en Waternetmedewerkers eensgezind samen om de natuur een beetje mooier te maken. Zoals op de Natuurwerkdag in november. "Het is een beetje geven en nemen."

Dat was schrikken, toen er in de Zandvoortse Zuidoostduinen, onderdeel van de Waterleidingduinen, 2,5 jaar terug plots oranje stippen op een aantal dennenbomen verschenen. "Wat gaat hier gebeuren, worden die gekapt?", vroegen buurtbewoners zich af. "Ook stonden er overal bordjes van Waternet", herinnert Leonoor Woerdeman zich. "Daarop werd uitgelegd wat de plannen waren. Het dennenbos waar ik dagelijks met mijn hond wandel, waar buurtbewoners een ommetje maken en waar kinderen spelen, dat mooie grote groene dennenbos, dat moest verdwijnen."

Openheid

Als eigenaar en natuurbeheerder had Waternet daar best stevige argumenten voor. Zo streeft de organisatie naar meer openheid in het duinlandschap, dat de afgelopen twintig jaar overwoekerd raakte door Amerikaanse vogelkers en andere exoten en invasieve soorten die niet thuishoren in de duinen. De dennen zijn er ooit aangeplant. Via jonge boompjes breidt dit bos zich langzaam uit en dat is een bedreiging voor aangrenzende

"Ik las over die kapplannen, werd kwaad en was teleurgesteld"

duingraslanden. Ook zorgen de naalden voor verzuring van de bodem. Waternet werkt al jaren aan meer openheid en verscheidenheid door exoten, soms grootschalig

met machines, te verwijderen. In dit geval stuitte dat op protest. "Ik las over die kapplannen, werd kwaad en was teleurgesteld", vertelt Leonoor Woerdeman. Die bomen zijn zeventig tot tachtig jaar oud. Zij hebben hun natuurlijke functie en bewoners zijn eraan gehecht. Kappen gaat zomaar niet." Zelfs jaren later zijn haar verbazing en boosheid nog niet helemaal verdwenen.

Voortuin

Ook buurtbewoner Hermen Sterrenburg herinnert zich de consternatie van destijds. Hij wandelt dagelijks in het duin. Om zijn hond uit te laten en het hoofd na stressvol werk te legen. Of om na serieuze sneeuwbuien met zijn dochter van de hoge duinen te sleeën. De Zuidoostduinen zijn letterlijk zijn voortuin, een geliefd stuk voor hem en veel andere buurtbewoners. Toen enkele buurtbewoners aan de oranje stippen merkten dat er iets zou gaan veranderen, vonden zij dat ze iets moesten doen. Van Sterrenburg: "Met Leonoor en enkele andere

bewoners zijn we om de tafel gegaan. Vraag die in eerste instantie centraal stond was of we met een rechtszaak bomenkap konden tegenhouden. We zijn echter al snel met Waternet gaan kijken of we er samen in overleg konden uitkomen. Om onze wensen kracht bij te zetten hebben we de Stichting Vrienden van de Zuidoostduinen in het leven geroepen, in naam waarvan wij de buurtbelangen behartigen. Ons belangrijkste doel was het bos behouden."

Emotionele waarden

Martijn Van Schaik is vanuit Waternet verantwoordelijk voor het natuurbeheer in de Zuidoostduinen. "De heftigheid van het protest van buurtbewoners kwam destijds wel als een verrassing," zegt Van Schaik. "Natuurlijk weten we dat bomenkap niet populair is, maar als beheerder van natuur ontkomt je er soms niet aan. We wilden 20 bomen gaan kappen en 20 bomen ringen. Dat waren vooral bomen aan de rand, de meeste dennen bleven

staan. Dat dit hier zo gevoelig lag, daar hadden we niet genoeg rekening mee gehouden. Toen de situatie dreigde te escaleren zijn we direct in gesprek gegaan en hebben we besloten om de geliefde dennenbomen te laten staan. De stichting ging er wel mee akkoord om voortaan opkomende boompjes te verwijderen, zodat de bosrand niet verder oprukt in het open duin. Ook hebben we afgesproken om vaker te overleggen en een samenwerking aan te gaan.”

Eerlijk is eerlijk, erkent Van Schaik: “Wij zijn er in eerste instantie iets te beheertechnisch ingegaan, waarbij we onvoldoende rekening hielden met emotionele waarden die natuur heeft voor mensen. Daar is van geleerd.”

Discussiepunten

De Vrienden van de Zuidduinen richten zich voorsnog vooral op hun eigen directe omgeving. Zijn zij te spreken over de samenwerking? “Het bos is behouden, dat was het doel en dat is winst”, zegt Hermen Sterrenburg, “maar we zijn er nog niet.” Hij vertelt dat andere buurtbewoners nog met enige regelmaat verrast worden door machines in het duin. De stichting zelf is nog altijd sceptisch over de open plekken die ontstaan als Waternet woekerende exoten met wortel en al verwijderd. “De harde dunne aarden toplaag is uiterst kwetsbaar”, zegt Sterrenburg, “door de flinke recreatiedruk in dit gebied zie je al veel

meer zand aan de oppervlakte liggen dan elders. Als je grote machines het werk laat doen, wordt dat niet minder.”

Er zijn nog wel enkele discussiepunten, maar Sterrenburg beseft dat dit onoverkomelijk is. “Als wij het voor het zeggen willen hebben, moeten we het gebied aankopen, en dat zit er niet in. Een eigenaar moet natuur grotendeels ook naar eigen inzicht kunnen beheren. Wij kunnen nu bijsturen, want die ruimte krijgen we, dus is het een beetje geven en nemen.”

Zwerfvuil ruimen

Dat de verhoudingen in orde zijn, bewijst ook de samenwerking op deze landelijke Natuurwerkdag. In de Zuidduinen zijn vandaag zo’n 25 mensen actief met schep, hark, schoffel, zaag en vuilniszakken. “Wie echt om de natuur geeft, moet er af en toe ook iets voor terugdoen,” is de stellige overtuiging van Sterrenburg, die vertelt dat hij ook tijdens zijn dagelijkse rondjes de handen uit de mouwen steekt. Zo komt hij geregeld thuis met een zak vol zwerfvuil uit het duin, zijn grote ergernis.

Toch laat niet iedereen zich vandaag verleiden tot deelname aan alle werkzaamheden. Leonoor Woerdeman is bewust kieskeurig. De hele ochtend is zij vooral druk met puin en afval ruimen op en rond een onverharde parkeerplaats. Het rooien van jonge boompjes laat zij aan anderen over. “Daar word ik zo verdrietig van”, zegt ze. “We bemoeien ons als mensen al veel te veel met de natuur. Die moet je soms ook haar gang laten gaan.”

Beheeradviesgroep

Waternet doet meer om de omgeving te betrekken. Zo startte het dit jaar bijvoorbeeld een beheeradviesgroep voor de hele Waterleidingduinen, waarin naast experts, bezoekers en vrijwilligers ook burensitting hebben. Doel hiervan is om ideeën uit de omgeving op te halen, inspiratie op te doen en kennis met elkaar te delen. Er zijn inmiddels drie bijeenkomsten geweest die vooral in het teken stonden van bosbeheer.

5 vragen aan:

Lieka Sterrenburg (11)
Gespot:
23 november 2018

Wie ben jij?

“Ik ben Lieka Sterrenburg uit Zandvoort. Ik heb de mooiste voortuin van Nederland, want ik kijk uit op de Zuidduinen van Zandvoort en op het Zwanenmeertje.”

Kom je er vaak?

“Echt wel. Ik speel met mijn vriendinnen heel vaak in de duinen, en met mijn vader en met Finn, onze hond, want in de Zuidduinen mogen we met de hond gelukkig wel wandelen.”

Wat doe je zoal?

“Ik zit in groep 8 van de Oranje Nassauschool. Op het schoolplein lopen soms herten en er liggen overal keutels, net als in het dorp en in het duin. Mijn favoriete hobby is paardrijden. Met soms een buitenrit in de duinen. Ook doe ik aan kickboksen en judo. Ik speel ook piano en met mijn vader trad ik op school op met het lied ‘Samen voor Altijd’ van Marco Borsato.”

Waarom vind je de natuur zo leuk?

“Ik vind buitenspelen in de duinen heerlijk, of het nu zomer is of winter. Ik vind het gras en de bloemen lekker ruiken en het ziet er mooi uit met allemaal verschillende kleuren. ‘s Zomers zwem ik wel eens in het meertje en in de winter maken we lange wandelingen in de kou. Als er sneeuw ligt sleeën we van de hoge duinen naar beneden.”

Wat vind je van de winter?

“Ik vind het heerlijk buiten met mijn muts op, handschoenen aan en een dikke sjaal om. Soms maak ik met mijn ouders een lange wandeling. Via ingang Zandvoortselaan lopen we dan naar het meertje met de aalscholvers, we zoeken bijzondere wintergasten onder de eenden en tellen de damherten. Mijn vader is lid van ‘Vrienden van de Zuidduinen.’ Wij kijken daar altijd goed rond. Als we rommel vinden, ruimen we dat op. Samen met de buurt willen we de duinen mooi houden.”

Derde infiltratiegebied

In dit deel van het duin stroomt het voorgezuiverde water uit de Rijn via het toevoerkanaal binnen. Het zakt langzaam in de bodem waar het zand zijn zuiverende werking doet. Dit deel van het duin is niet toegankelijk en een oase van rust voor de dieren.

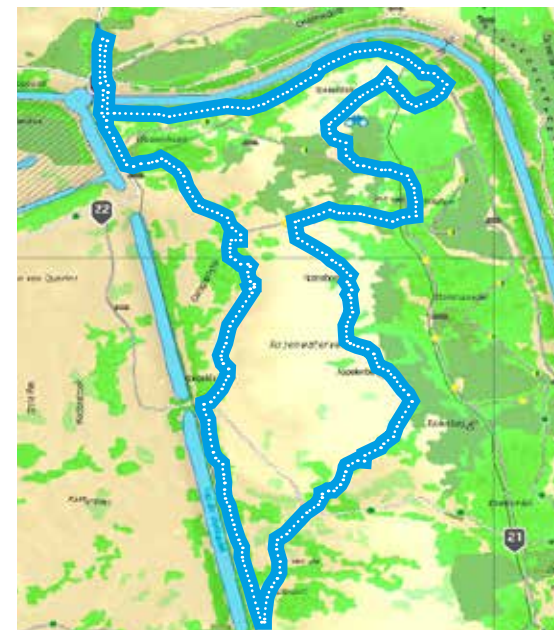

Ontdek onze oorlogsbunkers!

Wel eens in een Duitse oorlogsbunker rondgeneusd? Nee? Loop dan snel met papa en mama en vriendjes en vriendinnetjes de bunkerroute. De 400 bunkers in onze duinen zijn in de Tweede Wereldoorlog gebouwd door de Duitse bezetter. Sommigen zijn onder het zand verstopt en alleen toegankelijk voor vleermuizen. Die laten we met rust.

Maar er zijn ook donkere kanonnenbunkers, observatiebunkers, keukenbunkers en voorraadbunkers waar je wél een kijkje mag nemen. Spannend!

Lees meer op de rechterpagina en bekijk op de site awd.waternet.nl de routebeschrijving. Of ga een keer mee met de boswachter op de spannende excursie Bunkers, botten en bibberen!

Bunkerroute

In de 34 vierkante kilometer grote Amsterdamse Waterleidingduinen kun je heerlijk wandelen. U mag er van de paden af, maar kunt ook kiezen voor één van de wandelroutes van 2 tot 30 km. Veel plezier!

Wandelkaart en online

Een kaart en beschrijving van deze route is voor 1 euro verkrijgbaar in bezoekerscentrum De Oranjekom. Of bekijk en download de route via Waternet.nl/AWD.

Afwisselende route

Deze bunkerroute voert langs talloze bunkers, gaat over hoge duintoppen en biedt dus fraaie vergezichten.

Atlantikwall

In de Waterleidingduinen zijn in de Tweede Wereldoorlog zo'n 400 bunkers gebouwd door de Duitse bezetter. Die liet langs de kust van Noorwegen tot Zuid-Frankrijk omvangrijke bunkercomplexen aanleggen om een invasie uit zee te pareren. Deze Atlantikwall is ook in de Waterleidingduinen nog altijd zichtbaar. De route verbindt bijzondere bos- en duingebieden, gaat langs het Rozenwaterveld, doet enkele bunkers

In het kort

Naam: Bunkerroute
Start: Ingang Zandvoortselaan
Lengte: 5km
Duur: 2 uur
Type wandeling: rondwandeling
Geschikt voor: jong en oud
Routebeschrijving: via awd.waternet.nl

aan waar u in mag en andere die verblijfplaats zijn voor vleermuizen.

Vleermuizen

De route gaat deels over onverharde struipaden, grote eiken en vliegdennen en het fraaie uitzichtpunt de Tonneblink. Op deze 'bergtop' stond in 1945 een kanon met een bereik tot aan IJmuiden. Bij helder weer is er vanaf de top wel 25 km zicht. Handig als het oorlog is en de vijand vanuit het westen kan naderen. De bunker die er staat is nu overwinterplaats voor bijvoorbeeld de water-vleermuis, grootoorvleermuis en franjestaart.

Appenberg

Vanaf punt 4 in de routebeschrijving volgt de keukenbunker of voorraadbunker, waar iedereen een kijkje kan nemen. Pas op voor uw hoofd. Bunker 45, even verderop, was in de oorlog een observatiebunker. Hierna volgt een indrukwekkende zandkuil, de Appenberg van 35 meter hoog, een dennenbos, een kronkelend struipad, zicht op het Van der Vlietkanaal en een hele serie bunkers met namen als bunker 66 en bunker 75.

Bekijk en download deze en andere wandelroutes op awd.waternet.nl

Tip van boswachter Gerard

Watervogelparadijs

Het is nog donker als ik op mijn fiets stap richting ingang Zandvoortselaan. Links raast het verkeer langs. Rechts achter het hoge hek van de Waterleidingduinen zie ik langzaam silhouetten verschijnen van damherten en huppelende konijnen. Bij de ingang staan al enkele dik ingepakte wandelaars te wachten tot zij bij zonsopkomst het duin in mogen. Ze vragen of de wilde zwanen al zijn gearriveerd. Een week geleden zag ik de eerste groep boven het infiltratiegebied vliegen en ook krooneenden en zaagbekken zijn al gesignaleerd. Ik toon de bezoekers waar ze kan kans hebben op bijzondere waarnemingen. Even later zie ik aalscholvers overwinteren op de eilandjes in de plas bij de Renbaan. In de verreijkijker dobberen groepjes tafeleenden, krooneenden en brilduikers. Ze vliegen al snel op als ik dichterbij kom. Mensen hebben normaal gesproken een veilige nachtrust, voor de meeste dieren in het wild is slapen niet zonder risico. Denk maar eens aan de roofdieren die 's nachts actief zijn zoals vossen en uilen. 's Middags kom ik dezelfde wandelaars tegen. Zij laten enthousiast foto's zien van een groep wilde zwanen. De wind uit het oosten neemt toe en door mijn verreijkijker zie ik op het golvende water nog meer bijzondere eenden. Wat een prachtig vogelparadijs is dit toch.

Werkzaamheden in de winter

Onderhoud wandelpaden

Op wandelroutes vullen we gaten en maken de paden weer vlak. We snoeien overhangende takken en verwijderen op enkele plekken bomen die kunnen omvallen.

Peilbuizen

We onderhouden peilbuizen waarmee we het waterpeil meten, en vervangen er een aantal.

Vervangen toevoersloot

De eerste twee maanden van het nieuwe jaar leggen we de laatste paar honderd meter buizen in de grond. Ook zorgen we dat de in- en uitstroomplekken voor het water weer optimaal werken en maken we enkele putten. Laatste stap is om boven de nieuwe buis weer mooi duingrasland te creëren. Hiervoor gebruiken we plagsel dat vrijkwam bij het maken van stuifkuilen in het Oosterveld.

Natuurherstel bij oevers

We werken deze winter bij het Barnaartkanaal en het Rechte Schusterkanaal aan natuuroeverherstel. Op enkele plekken verwijderen we bomen of dunnen die uit. Hiermee maken we meer ruimte voor het open duin en soorten die daarbij horen.

Kabels en trafohuisjes

De aannemer zorgt ervoor dat eind van dit jaar alle nieuwe elektriciteitskabels onder de grond liggen. In januari en februari automatiseren we enkele stuwen en meetapparatuur en sluiten deze aan op het nieuwe elektriciteitsnet. Laatste klus is het verwijderen van enkele oude kabels en het herstellen van alle paden waar is gewerkt.

Kerst & nieuwjaar

Kom lekker een frisse neus halen in de kerstvakantie. Er zijn leuke activiteiten voor kinderen, zoals een gezellige lichtjeswandeling. Ook komt Koos Kneus de poppenspeler langs. Nieuw is de reflectorwandeling. Kinderen kunnen zelf met een zaklantaarn hun weg zoeken, spannend! Net zo spannend trouwens is de excursie Bunkers, botten en bibberen met de boswachter. Het bezoekerscentrum en het plein maken we weer heerlijk knus.

Beheer damherten

De boswachters zijn in november weer gestart met het actief damhertbeheer door afschot. We doen dit om het aantal damherten weer in balans te brengen met andere dieren en planten en om overlast in de omgeving te voorkomen. Het beheer vindt plaats t/m eind maart, alleen op werkdagen, gemiddeld 3 à 4 dagen per week. Niet in de kerstvakantie en op feestdagen. De boswachters gaan zorgvuldig te werk en veiligheid heeft de allerhoogste prioriteit. Meer informatie op awd.waternet.nl

Jaarkaarten online

Koop uw nieuwe jaarkaart voor € 10,- eenvoudig online. Uw kaart kan elke dag van het jaar ingaan. Bedenk dus vooraf goed wanneer u de eerste keer weer naar het duin wilt. Na bestelling ontvangt u meteen een tijdelijke jaarkaart die twee weken geldig is. De echte kaart ontvangt u thuis per post. Heeft u geen computer? Natuurlijk helpen wij u graag in het bezoekerscentrum.

Dagkaartje ook online

awd.waternet.nl

COLOFON

Struinen is een uitgave van Waternet en wordt op verzoek gratis toegesonden. U kunt zich aanmelden via awd.waternet.nl

Redactie: Afdelingen Bron & natuurbeheer en Communicatie, Waternet

Artdirectie en ontwerp:

Lava.nl (Noortje Boer)

Tekst:

Michel Verschoor

Aan deze Struinen werkten mee:

Miranda Kok, Gerard Scholten, Martijn van Schaik, Vincent van der Spek, Yanthe Otto

Fotografie:

Alwin Slomp, Gerard Scholten, Jan Dirk Bol, Marjan Oosterholt, Nature in Stock

Tips voor de redactie:

Bezoekerscentrumoranjekom@waternet.nl
Vogelenzangseweg 21
2114 BA Vogelenzang

16 activiteitenkalender Amsterdamse Waterleidingduinen

Aanmelden via awd.waternet.nl

DEC

WO 26	Foodtruck Koffieheus op het plein	11.00	BC De Oranjekom	
VR 28	Lichtjeswandeling (verschillende starttijden) ✓	18.00	De Oranjekom	€ 3,50
VR 28	Reflectortocht (verschillende starttijden) ✓	18.00	ingang Zandvoortselaan	€ 2,50

JAN

DI 1	Foodtruck Koffieheus op het plein	11.00	BC De Oranjekom	
WO 2	Poppenkast Koos Kneus (verschillende starttijden) ✓	11.00	BC De Oranjekom	€ 2,50
DO 3	Bunkers, botten en bibberen (8 t/m12 jr) ✓	15.00	ingang Zandvoortselaan	€ 5,-
ZA 5	Op zoek naar wintergasten (busje) ✓	14.30	ingang Zandvoortselaan	€ 10,-
ZO 6, 20	Wandeling met natuurgidsen	13.00	BC De Oranjekom	gratis
ZO 13	Wandeling met natuurgidsen voor vroege vogels	09.00	ingang Oranjekom/Oase	gratis
DO 17	Terug in de tijd met Van Lennep en Barnaart (busje) ✓	14.00	ingang Panneland	€ 10,-
ZO 27	Bunkers, botten en bibberen (8 t/m12 jr) ✓	14.30	ingang Zandvoortselaan	€ 5,-

FEB

ZO 3, 17	Wandeling met natuurgidsen	13.00	BC De Oranjekom	gratis
ZO 10	Wandeling met natuurgidsen voor vroege vogels	08.00	ingang Panneland	gratis
DO 14	Terug in de tijd met Van Lennep en Barnaart (busje) ✓	14.00	ingang Panneland	€10,-
DO 21	Survivaltips van de boswachter (8 t/m 12 jr) ✓	15.00	ingang Zandvoortselaan	€ 5,-
WO 27	Op zoek naar wintergasten (busje) ✓	14.30	ingang Zandvoortselaan	€ 10,-

MRT

ZA 2	Start cursus vogelgeluiden voor beginners (3x) ✓	07.30	ingang Oranjekom/Oase	gratis
ZO 3,17	Wandeling met natuurgidsen	13.00	BC De Oranjekom	gratis
ZO 10	Wandeling met natuurgidsen voor vroege vogels	07.00	ingang De Zilk	gratis
WO 13	Terug in de tijd met Van Lennep en Barnaart (busje) ✓	14.00	ingang Panneland	€10,-
VR 29	Workshop natuurfotografie voor beginners (vanaf 16 jr) ✓	11.00	BC De Oranjekom	€10,-